

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi maataloustuotannon ohjaamisesta ja tasapainottamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Hallitus ehdottaa säädettäväksi lain, jonka perusteella valtioneuvosto voisi ohjata ja tasapainottaa maataloustuotantoa niiden tavoitteiden mukaisesti, jotka maataloustulolaissa (629/82) on asetettu. Ehdotettavassa laissa säädettäisiin viljelijöiden ja valtion kesken tehtävistä tuotannonmuutossopimuksista, joita tehtäisiin maataloustulolain mukaan määräytyvän ja tuloja menoarvioon varatun määrärahan rajoissa ja joiden käytöstä valtioneuvosto voisi päättää tärkeimpien maataloustuotteiden tuotanto- tai vientitilanteen osoittaessa tarvetta tuotannon ohjaamiseen ja tasapainottamiseen.

Ehdotuksen mukaisia tuotannonmuutossopimuksia voisivat olla maataloustuotannon vähentämissopimus, kotieläintuotannon vähentämissopimus, pellon kesannoimissopimus sekä tuotantosopimus ja muu tasapainottamissopimus. Maataloustuotannon ja kotieläintuotannon vähentämissopimukset vastaisivat suurelta osin vuoden 1982 loppuun voimassa olevien maataloustuotannon ohjaamisesta annetun lain (446/77) ja maidontuotannon vähentämisestä maksettavasta korvauksesta annetun lain (400/81) mukaisia sopimuksia.

Maataloustuotannon vähentämissopimuksen voisi pääsääntöisesti tehdä 55 vuotta täyttänyt viljelijä. Tällaisen sopimuksen tekijä sitoutuisi luopumaan kaikesta maataloustuotannosta lukuunottamatta laissa mainittua lähinnä viljelijäperheen omaan käyttöön tarkoitettua tuotantoa. Sopimuskauden pituus olisi viisi vuotta. Kotieläintuotannon vähentämissopimus voisi koskea maidontuotantoa, sikataloutta ja siipikarjataloutta. Sikataloutta ja siipikarjataloutta koskevassa sopimuksessa tulisi luopua kyseisestä tuotannosta kokonaan. Yksinomaan maidontuotannon vähentämistä tarkoittava sopimus voisi

koskea joko osaa tuotannosta tai koko maidontuotantoa. Kotieläintuotannon vähentämissopimuksen sopimuskauden pituuden määräisi valtioneuvosto ja se olisi enintään viisi vuotta.

Ehdotuksen mukaan valtioneuvostolla olisi mahdollisuus päättää kesannoimissopimusten tekemisestä mikäli viljelyalan supistaminen tai pellon käytön muu ohjaaminen lain voimassaoloaikana osoittautuisi tarkoituksenmukaiseksi.

Tuotantosopimusten tekeminen puolestaan olisi mahdollista sellaisesta tuotannosta, jonka edistämistä valtioneuvosto pitäisi erityisen perusteltuna.

Ehdotuksen mukaan voitaisiin tehdä myös muita tasapainottamissopimuksia, jos se ehdotetun lain tasapainottamistavoitteiden saavuttamiseksi olisi tarpeellista. Tällaisia sopimuksia voitaisiin tehdä myös muiden kuin viljelijöiden kanssa.

Maataloustuotannon vähentämissopimuksen tehneelle viljelijälle maksettaisiin peruskorvaus sekä maataloudesta saadun tulon perusteella määräytyvä korvaus. Kotieläintuotannon vähentämissopimuksen perusteella maksettava korvaus määräytyisi sopimuksen tarkoittamasta kotieläintaloudesta saadun tulon perusteella. Jos sopimus koskisi ainoastaan maidontuotantoa, korvaus määräytyisi vähennetyn maitomäärän perusteella. Kesannoimispalkkion suuruus porastettaisiin alueittain. Korvausten ja palkkioiden määrästä ja maksuperusteiden yksityiskohdista päättäisi valtioneuvosto.

Laki on tarkoitus saattaa voimaan vuoden 1983 alusta lukien. Koska lakiesitys liittyy vuoden 1983 tulo- ja menoarvioesitykseen, se tulisi käsitellä tulo- ja menoarvion käsittelyn yhteydessä.

YLEISPERUSTELUT

1. Esityksen yhteiskunnallinen merkitys

Tärkeimpien kotieläintuotteiden tuotanto on usean vuoden ajan ylittänyt selvästi kotimaisen kulutuksen. Vuosina 1977—1981 maidon tuotanto on ollut 26—30 prosenttia, sianlihan tuotanto 9—27 prosenttia ja kananmunien tuotanto 40—66 prosenttia suurempi kuin kotimaan kulutus. Ylituotannon viennistä aiheutuu huomattavia menoja valtiontaloudelle. Osa vientikustannuksista peritään maataloustulolaisa määrätyn perustein maataloudelta, mikä alentaa maatalouden tuloa. Näistä syistä maataloustuotantoa tulisi ohjata siten, että mainittujen tuotteiden tuotanto supistuisi maataloustulolain 15 §:ssä säädettyjen tuotannonohjaamistavoitteiden mukaisesti ja tuotanto ohjautuisi mahdollisuuksien mukaan sellaisiin tuotteisiin, joiden osalta omavaraisuutta ei ole saavutettu.

Kotimainen viljan tuotanto ei ole viime vuosina riittänyt tyydyttämään viljan tarvetta. Leipäviljan tuotanto on ollut vuosina 1978—1981 40—70 prosenttia kokonaistarpeesta. Myös rehuviljaa on jouduttu tuomaan runsaasti vuosina 1981 ja 1982. Käytössä olleilla tuotannon ohjaamistoimenpiteillä sekä hintaratkaisuilla on pyritty supistamaan kotieläintuotantoa ja lisäämään viljan viljelyä. Nämä toimenpiteet ovatkin osaksi vaikuttaneet maidon kokonaistuotannon supistumiseen. Vuoden 1982 tuotantonäkymien mukaan olisi perusteltua ohjata tuotantoa kotieläintaloudesta kasvinviljelyyn. Tuotantoa lisääviä toimenpiteitä tulisi toteuttaa yleensä vain silloin kun kyseessä olevan tuotteen omavaraisuuden kasvattaminen olisi elintarvikehuollon varmistamisen kannalta tarpeellista tai se olisi valtiontalouden kannalta edullista.

Ehdotuksen mukaisten sopimusten tekeminen olisi vapaaehtoista. Koska sopimukset olisivat luonteeltaan tilapäisiä ja ne lähinnä muuttaisivat vain tilan tuotantosuuntaa, eivät ne merkittävästi vähentäisi työpaikkojen määrää maataloudessa. Lähinnä sosiaalisista ja rakennepoliittisista syistä ehdotetaan ikääntyneet viljelijät asetettavaksi etusijalle siten, että ainoastaan he voisivat tehdä koko maataloustuotannon vähentämistä tarkoittavan sopimuksen. Jotta vähentämissopimukset eivät heikentäisi maa-seutukylien toimivuutta, lakiin ehdotetaan sään-

nöstä, jonka mukaan viljelijän tulee pääsääntöisesti asua sopimustilalla tai sen läheisyydessä koko sen ajan, jota vähentämissopimus koskee. Ehdotuksen mukaan sopimusten tekoa voitaisiin rajoittaa alueellisesti tai sopimusten teolle voitaisiin asettaa erityisiä edellytyksiä. Sopimusten teon alueellinen rajoittaminen saattaa osoittautua tarpeelliseksi esimerkiksi silloin, jos sopimuksia muutoin jollakin alueella tehtäisiin erityisen paljon ja tällä olisi merkittävä heikentävä vaikutus kyseisen alueen elinkeinoelämään.

2. Nykyinen tilanne ja asian valmistelu

2.1. Nykyinen tilanne

Vuonna 1977 säädettiin laki maataloustuotannon ohjaamisesta. Kyseisen lain perusteella on tehty tuotannonmuutossopimuksia vuosina 1977—82. Aluksi lain mukaisia sopimuksia tehtiin ainoastaan iäkkäiden viljelijöiden kanssa ja viljelijä sitoutui sopimuksessa luopumaan lähes kaikesta maataloustuotannosta (ns. 4 §:n mukaiset sopimukset). Merkittävä muutos lakiin tehtiin vuonna 1979, jolloin siihen lisättiin 4 a §. Uuden pykälän mukaisia ainoastaan kotieläintuotannosta luopumista tarkoittavia sopimuksia on tehty vuoden 1980 alusta lukien. Lain 4 a §:n mukaisten sopimusten perusteella maksettava korvaus määräytyy saatujen maitotalouden tulojen mukaan. Tämän vuoksi kyseisiä sopimuksia ovat tehneet tilat, joilla kotieläintuotanto on ainoastaan tai pääasiassa maidontuotantoa.

Maataloustuotannon ohjaamislain mukaisia sopimuksia on tehty vuosina 1977—1982 seuraavat määrät:

Vuosi	4 §:n mukaiset	4 a §:n mukaiset
1977	354	
1978	446	
1979	655	
1980	485	2 119
1981	1 178	2 505
1982	470	*)
yhteensä	3 588	4 624

*) Maatilahallitukseen on 1.8.1982 mennessä saapunut 1 514 hakemusta.

Lain 4 §:n mukaisen sopimuksen vuosina 1977—1981 tehneiden tilojen peltoala on yhteensä 26 773 hehtaaria. Nämä tilat luopuivat 13 907 lypsylehmästä, joista 13 488 lehmää myytiin teuraiksi ja 419 lehmää muille tiloille. Kotieläintuotantoa koskevan sopimuksen (4 a §) tehneet tilat myivät teuraiksi tai jättivät emolehmiksi vuosina 1980 ja 1981 yhteensä 24 271 lehmää. Sopimusten mukainen lypsylehmien lukumäärän väheneminen lukuunottamatta pitoon myytyjä lehmia oli siten vuosina 1977—1981 yhteensä 37 759 lehmää. Samana aikana maamme lehmien kokonaismäärä väheni noin 65 000 eläimellä.

Laki maidontuotannon vähentämisestä maksettavasta korvauksesta annettiin 12.6.1981 (419/81). Lain mukaan maidontuotannon vähentämisestä voidaan maksaa korvausta, mikäli viljelijä tekee valtion kanssa sopimuksen meijeriin toimitettavan maidon määrän supistamisesta vähintään neljäsosalla, kuitenkin vähintään 10 000 litralla. Vuoden 1981 loppupuolella tehtiin lain mukaisia sopimuksia yhteensä 1 532 kpl. Sopimuksen tehneillä tiloilla oli yhteensä 14 959 lehmää eli keskimäärin 9,8 lehmää tilaa kohti. Vähennettävä maitomäärä oli sopimusten mukaan yhteensä 20,9 milj. litraa vuodessa eli 13 700 litraa tilaa kohti. Vähennetty maitomäärä vastaa noin 4 600 lehmän tuotosta.

Vuonna 1982 tehtäviin uusiin tuotannonmuutosopimuksiin on varattu valtion tulo- ja menoarviossa 45 milj. markan määräraha ja uusiin maidontuotannon vähentämissopimuksiin 25 milj. markan määräraha. Vuoden 1982 alkupuolella tuotannonmuutosopimuksia on tehty 24,6 milj. markan korvaussummaa vastaavasti. Tehytjen sopimusten lukumäärä on hieman vähemmän kuin puolet edellisen vuoden sopimusmäärästä. Viljelijöiden halukkuus maidontuotannon vähentämissopimusten tekemiseen on ollut v. 1982 vähäistä ja tarkoitukseen varatusta määrärahasta on vuoden alkupuolella käytetty vain 1,4 milj. mk. Sopimushalukkuuden lisäämiseksi palkkiota korotettiin vuoden 1982 syyskuun alusta lukien 50 pennistä 65 penniin litralta. Maataloustuotannon ohjaamisesta ja maidontuotannon vähentämisestä annetut lait ovat voimassa vuoden 1982 loppuun.

Kananmunien tuotannon keskeyttämissopimuksia on tehty vuosina 1981 ja 1982. Sopimuksen perusteella viljelijä saa korvausta luopuessaan kanatalouden harjoittamisesta 18 kuukauden ajaksi. Vuonna 1981 tehdyt sopimukset koskivat 600 000 kanaa ja korvauksia makset-

tiin 12 milj. markkaa. Vuonna 1982 tehtäviin sopimuksiin on käytettävissä yhteensä 11 milj. markkaa. Vuoden alkupuolella tästä määrärahasta käytettiin ainoastaan 0,7 milj. markkaa.

Edellä mainittujen toimenpiteiden lisäksi maataloustuotantoa ohjataan ns. perustamislupajärjestelmällä, joka perustuu lakiin kotieläintuotannon ohjaamisesta eräissä tapauksissa (1080/81). Tämän lisäksi kananmunien tuotannon kehitystä on pyritty säätelemään haudontoja rajoittamalla. Myös tavoitehintaratkaisulla, markkinomismaksuilla ja eräitä tuotteita koskevilla tuotantopalkkioilla on pyritty ohjaamaan ja tasapainottamaan maataloustuotantoa.

Maataloustulolain (629/82) 15 §:ssä määrätään niistä perusteista, joiden mukaan maidon, sianlihan, naudanlihan ja kananmunien viennistä aiheutuvat kustannukset jaetaan valtion ja maatalouden kesken. Mikäli maatalouden osuus vientikustannuksista muodostuisi suuremmaksi kuin 10 prosenttia maataloustulosta, on yli menevä osa jätettävä mainitun pykälän 3 momentin mukaan perimättä ja tehostettava toimenpiteitä tuotannon ohjaamiseksi ja tasapainottamiseksi. Lain 16 §:ssä säädetään, että tuotannon ohjaamiseen ja tasapainottamiseen varataan vuosittain määräraha, joka on 20 prosenttia kyseiselle vuodelle maataloustuotteiden vientikustannuksiin varatuista määrärahoista. Näitä maataloustulolain määräyksiä tuotannon ohjaamiseksi ja tasapainottamiseksi olisi tarkoitus tarvittaessa toteuttaa ehdotettavan lain mukaisin toimenpitein.

2.2. Asian valmistelu

Lakiesitys on laadittu vuoden 1982 loppuun voimassa oleviin maataloustuotannon ohjaamisesta annetun lain (446/77) ja maidontuotannon vähentämisestä maksettavasta korvauksesta annetun lain (400/81) pohjalta. Valmistelun yhteydessä on otettu huomioon niitä puutteita, joita mainittuja lakeja toteutettaessa on havaittu.

3. Esityksen organisatoriset ja henkilöstövaikutukset

Lakiehdotuksen mukaisten sopimusten hallinnon suorittaisi nykyinen maatalouden hallinto-organisaatio. Esityksen ei katsota lisäävän hen-

kilöstön tarvetta nykyiseen tilanteeseen verrattuna.

4. Esityksen taloudelliset vaikutukset

Maataloustulolaisissa on säädetty ne perusteet, joiden mukaisesti varataan vuosittain määräraha tuotannon ohjaamiseen ja tasapainottamiseen. Ehdotuksen mukaisia sopimuksia tehtäisiin kyseisen määrärahan rajoissa. Maataloustuotannon ja kotieläintuotannon vähentämissopimuksia olisi tarkoitus tehdä ainoastaan, mikäli sopimuksista aiheutuvat menot olisivat pienemmät kuin sopimuksia vastaavasta maataloustuotteiden vientimäärästä aiheutuvat kustannukset.

Ylituotantotuotteiden tuotannon supistamisesta saatava säästö kohdistuu osaksi valtiontalouteen ja osaksi maatalouden osuuteen vientikustannuksista. Kyseisen säästön jakautuminen valtiontalouden ja maatalouden kesken on ennalta vaikeasti arvioitavissa ja se riippuu maidon tuotannon sekä sianlihan, naudanlihan ja kananmunien vientimäärien kehityksestä verrattuna maataloustulolain 15 §:ssä mainittuihin määriin.

Ehdotuksen mukaiset tuotannon ohjaamis- ja tasapainottamistoimenpiteet olisi tarkoitus toteuttaa siten, että niillä ei olisi kielteisiä vaikutuksia maatalouselinkeinon tai kulloinkin kysymyksessä olevan alueen muun elinkeinoelämän kehittämislle kokonaisuutena.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 §. Tuotannonmuutossopimusten tekeminen tarkoituksena on maataloustuotannon ohjaaminen ja tasapainottaminen. Sopimuksia tehtäisiin maataloustulolain voimassaoloaikana eli vuosina 1983—1985 viljelijöiden ja valtion kesken maataloustulolaisissa tarkoitettujen määrärahojen rajoissa. Sopimuksen tekevä viljelijä saisi valtiolta korvausta tai palkkiota maataloustuotannon muuttamisesta. Viljelijällä tarkoitetaan henkilöä, joka maatilan omistajana tai pitkäaikaisen vuokrasopimuksen taikka hallintasopimuksen perusteella harjoittaa maataloutta.

2 §. Tuotannonmuutossopimus voisi olla maataloustuotannon vähentämissopimus, kotieläintuotannon vähentämissopimus, pellon kassanoimissopimus sekä tuotantosopimus ja muu tasapainottamissopimus. Valtion puolesta sopimuksen tekisi maatalouspiirin maataloustoimisto. Sopimuksen tekemisessä noudatettavasta menettelystä annettaisiin tarkemmat määräykset asetuksella.

3 §. Maataloustuotannon vähentämissopimuksen voisi tehdä pykälän 1 momentissa määrätty ehdot täyttävä viljelijä. Tämä sopimusmuoto, joka vastaisi pääpiirteissään voimassa olevan maataloustuotannon ohjaamisesta annetun lain 4 §:n mukaista sopimusta, antaisi ikääntyneelle viljelijälle mahdollisuuden luopua korvausta vastaan maataloustuotannosta viideksi vuodeksi tehtävällä sopimuksella. Sopimuksen

tekemisen edellytyksenä olisi, että viljelijä on harjoittanut maidon, sianlihan tai kananmunien tuotantoa.

Sopimuksen tehneellä viljelijällä olisi oikeus harjoittaa pykälän 1 momentissa lueteltua maataloustuotantoa. Kohdassa 1 mainittujen eläinten yhteenlaskettu nautayksikkömäärä voisi olla enintään 0,5 eläinyksikköä tilan täyttä peltohehtaaria kohti. Eri eläinlajien muuntamisesta eläinyksiköiksi määrättäisiin asetuksella. Nautakarjaa voitaisiin pitää lihantuotantotarkoituksiin. Lihantuotantoa varten pidettävien lehmien tuotaman maidon käyttö on tarkoitettu sallituksi vain viljelijäperheen omassa taloudessa, sensijaan maidon myynti tai muu luovutus tilan ulkopuolelle olisi kielletty. Maatilan tuotantorakennuksia voitaisiin käyttää tilalla sallittuun maataloustuotantoon ja viljankuivaamoa muiden maatilojen tarpeisiin. Rakennusten käyttäminen muuhun kuin maataloustuotantoon olisi sen sijaan sallittua. Lisäksi valtioneuvoston päätöksellä voitaisiin määrätä jokin muu kuin pykälän 1 momentissa mainittu merkitykseltään vähäinen maataloustuotanto sallituksi.

4 §. Maataloustuotannon vähentämissopimuksen tehnyt viljelijä saisi viljellä heinää ja muuta korsirehua tilalla pidettäväksi sallittujen kotieläinten ruokintaan käytettäväksi. Tällä tarkoitetaan myös sitä, että tällaisen rehun myynti ja luovuttaminen tilan ulkopuolelle

olisi kielletty. Viljan viljely tilalla pidettävien eläinten ruokintaa varten ei olisi sallittua, koska olisi ilmeisen vaikea valvoa, että viljeltävää viljaa ei luovutettaisi tilan ulkopuolelle.

Sopimuksessa viljelijä sitoutuisi myymään tai luovuttamaan sopimuksessa tarkoitetut kotieläimet teuraiksi tai käyttämään ne muuten sellaiseen tarkoitukseen, joka ei lisää kyseisen tuotteen ylituotantoa. Tämä tarkoittaa myös sitä, että viljelijä ei saisi myydä sopimusaikana toiselle tilalle tuotantoon esim. emolehmiä tai muita pidettäväksi sallittuja eläimiä. Mainittu muu tarkoitus, joka ei lisää kyseisen tuotteen ylituotantoa, voisi olla lähinnä siitoseläinten myyntiä ulkomaille. Viljelijä voisi luovuttaa pellon käytettäväksi riistapeltona. Tästä viljelijällä ei olisi oikeutta periä korvausta.

5 §. Kotieläintuotannon vähentämissopimus voidaan tehdä koskemaan maidontuotantoa, sikataloutta ja siipikarjataloutta. Sopimus voisi koskea mainituista tuotannonhaaroista kaikkia niitä, joita tilalla harjoitetaan tai jotakin taikka joitakin niistä. Jos tilalla harjoitetaan esimerkiksi maidontuotantoa ja sikataloutta, viljelijä voisi tehdä sopimuksen koskemaan joko molempia tuotannonhaaroja tai vain toista niistä, jos valtioneuvoston päätöksen mukaisesti kyseisenä vuonna voitaisiin tehdä sopimuksia sekä maidontuotannosta että sikataloudesta.

Sikataloutta ja siipikarjataloutta koskevassa sopimuksessa viljelijä sitoutuisi luopumaan sopimajaksi kokonaan kyseisestä tuotannosta ja myymään tai luovuttamaan eläimet teuraiksi. Sensijaan yksinomaan maidontuotannon vähentämistä koskeva sopimus olisi mahdollista tehdä niin, että viljelijä jatkaa tuotantoa, mutta supistaa sitä vähintään yhdellä neljäsosalla, kuitenkin vähintään 10 000 litraa. Myös tällöin edellytetään, että eläimet myydään teuraiksi. Kotieläintuotannon vähentämissopimus ei rajoittaisi tilalla harjoitettavaa kasvintuotantoa.

6 §. Kotieläintuotannon vähentämissopimuksen sopimuskauden pituudesta päättäisi valtioneuvosto. Sopimuskausi on tarkoitettu olemaan lyhyempi kuin maataloustuotannon vähentämissopimuksessa ja se voisi olla enintään viisi vuotta. Sopimuskausi tulisi mahdollisuuksien mukaan sopeuttaa kunkin tuotannonhaaran osalta tuotantokiertoa.

Sopimuksen tehnyt viljelijä ei saisi käyttää tai luovuttaa sopimuksen perusteella vapautuvia tuotantorakennuksia, navettaa, sikalaa ja kanalaa tai niiden osaa sopimuksessa mainittuun maataloustuotantoon. Lisäksi viljelijä ei saisi

laajentaa maatilalla harjoitettavaa maidontuotantoa, sikataloutta ja siipikarjataloutta. Esimerkiksi sikataloutta koskevan kotieläintuotannon vähentämissopimuksen tehnyt viljelijä ei saisi laajentaa tilalla mahdollisesti harjoitettua maidontuotantoa ja siipikarjataloutta eikä saisi aloittaa tällaista tuotantoa.

7 §. Pellon kesannoimissopimus voitaisiin esityksen mukaan tehdä 1 päivänä huhtikuuta alkavaksi ja 31 päivänä maaliskuuta päättyväksi yhden vuoden pituiseksi kaudeksi.

8 §. Kesannoimissopimus olisi tehtävä koskemaan vähintään yhtä kolmatta osaa maatalan peltoalasta ja vähintään kahta hehtaaria.

9 §. Kesannoimissopimuksen alainen pelto olisi hoidettava siten, että rikkaruohottuminen estyy. Tällä tarkoitetaan sitä, että peltoa on hoidettava tavanomaisin kesannoimistoinenpi-tein niin, ettei sen viljelykunto heikkene eikä pelto edistä rikkaruohojen leviämistä.

10 §. Valtioneuvostolla olisi erityisistä syistä oikeus sallia syysviljan tai nurmen kylväminen kesannoimissopimuksen alaiselle pellolle. Tätä oikeutta olisi tarkoitus käyttää silloin, kun syysviljan tai nurmen viljelyn edistäminen olisi tuotantopoliittisista syistä erityisen perusteltua.

11 §. Tuotantosopimuksia voitaisiin ehdotuksen mukaan tehdä sellaisesta maataloustuotannosta, jonka edistäminen on tuotannon tasapainottamisen kannalta erityisen perusteltua. Tarkoituksena on, että tuotantosopimukset olisivat luonteeltaan tilapäisiä ja että niistä ei muodostettaisi minkään tuotteen osalta pysyvää hintajärjestelmän osaa.

12 §. Tuotantosopimukset olisivat yleensä lyhytaikaisia. Sopimusten kesto riippuisi kyseisestä tuotantosuunnasta ja se voisi olla enintään viisi vuotta, jota kuitenkin voitaisiin valtioneuvoston päätöksellä tuotantopoliittisista syistä jatkaa.

13 §. Pykälän mukaan olisi mahdollista tämän lain mukaisten tavoitteiden saavuttamiseksi tehdä sopimuksia myös muiden kuin viljelijöiden kanssa. Tällöin voisivat tulla kysymykseen esimerkiksi porsaiden tuotannon vähentämiseksi teurastamoiden kanssa tehtävät sopimukset.

14 §. Maataloustuotannon tai kotieläintuotannon vähentämissopimuksen tekvän viljelijän maataloudesta saaman tulon tulisi olla vähintään valtioneuvoston vahvistaman määrän suuruinen. Tällä säännöksellä on tarkoitus estää sellaisten sopimusten syntyminen, joilla ei olisi merkittä-

vää tasapainottavaa vaikutusta. Esimerkiksi nykyisessä tuotannonmuutosjärjestelmässä tulorajana on ollut 6 000 markkaa.

15 §. Pykälässä säädettäisiin maataloustuotannon vähentämissopimuksen ja kotieläintuotannon vähentämissopimuksen korvausperusteista. Maataloustuotannon vähentämissopimuksen tehneille viljelijöille maksettaisiin peruskorvaus, joka olisi sopimusta kohden samansuuruinen, sekä maataloudesta saadun tulon perusteella määräytyvä korvaus. Maataloudesta saatu tulo selvitetäisiin kahden viimeksi toimitetun verotuksen perusteella. Kotieläintuotannon vähentämissopimuksen perusteella maksettava sopimuskauden pituutta vastaava korvaus määräytyisi kotieläintuotannon myyntitulojen perusteella. Kyseisiksi tuloina luettaisiin siitä tuotannosta, jota sopimus koskee, verotuksen mukaan saatu myyntitulo. Jos sopimus koskisi yksinomaan maidontuotannon vähentämistä, korvauksen suuruus määrättäisiin vähennettyä maitolitraa kohden. Tällöin korvauksen laskeminen perustuisi verotustietojen sijasta sopimuksen tekoa edeltäneen vuoden aikana meijeriin toimitetun maidon määrään ja sopimuksen mukaiseen tuotannon vähentämiseen. Tietyissä markkinointitilanteissa olisi tarkoituksenmukaista tehdä yksinomaan sika- tai siipikarjaloutta koskevia sopimuksia. Tällöin valtioneuvosto voisi määrätä korvauksen suuruudesta eläinyksikköä kohden.

Jos maatilan eläinmäärä sopimusta haettaessa olisi selvästi alentunut siitä, mitä se oli korvauksen laskemisen perusteena olevina vuosina, tämä otettaisiin huomioon siten, että tulon määrää alennettaisiin siinä suhteessa kuin kotieläinmäärä on supistunut.

Peruskorvauksen enimmäismäärän, korvausprosentit ja vähennettyä maitolitraa kohti maksettavan korvauksen sekä eläinyksikköä kohden määrättävät korvaukset vahvistaisi valtioneuvosto. Korvausprosentit olisi tarkoitus vahvistaa siten, että korvauksen määrä olisi suunnilleen saman suuruinen kuin vuoden 1982 loppuun voimassa olevan lain perusteella tehdyissä sopimuksissa. Korvauksen perustana olisi tarkoitus käyttää sellaista tuloerää, joka olisi helposti ja luotettavasti selvitettävissä verotustietojen perusteella.

16 §. Kesannoimispalkkion suuruuden hehtaaria kohti vahvistaisi ehdotuksen mukaan valtioneuvosto. Palkkio voitaisiin määrätä alustavasti porrastetuksi siten, että se olisi yhtä suuri niillä alueilla, joilla pellon tuottokyky on parhain.

17 §. Valtioneuvosto päättäisi tuotantosopimuksen tekemisen edellytyksistä sekä tuotantopalkkion suuruudesta ja maksamisesta.

18 §. Valtioneuvosto päättäisi vuosittain aikaisemmin vähintään kahdeksi vuodeksi tehtyjen sopimusten perusteella maksettavien korvausten korottamisesta. Tällä tarkoitetaan sitä, että korvauksia tulisi vuosittain korottaa, jotta niiden reaalin arvo voitaisiin säilyttää.

19 §. Pykälässä säädettäisiin, että valtioneuvoston tulee vuosittain päättää, mitä tämän lain mukaisia sopimuksia voidaan tehdä. Kotieläintuotannon vähentämissopimusten osalta olisi mahdollista päättää, että niistä voidaan tehdä maidontuotantoa, sikataloutta ja siipikarjaloutta koskevia sopimuksia tai päätös voisi koskea esimerkiksi pelkästään siipikarjaloutta koskevien sopimusten tekemistä.

Toisen momentin mukaan valtioneuvosto voisi päättää, että maataloustuotannon vähentämissopimuksia tai kotieläintuotannon vähentämissopimuksia ei saada tehdä lainkaan määrättyssä osassa maata. Lisäksi voitaisiin asettaa erityisiä edellytyksiä sopimusten tekemiselle joko koko maassa tai määrättyillä alueilla. Näiden säännösten perusteella olisi sopimuksista päätettäessä mahdollisuus ottaa huomioon mm. eri alueiden maatalouden erityisolot ja sopimusten soveltaminen eri ikäisille viljelijöille. Mikäli rajoituksia tai edellytyksiä jouduttaisiin asettamaan, etusijalle olisi asetettava viljelijät, joiden kanssa tehtävillä sopimuksilla olisi huomattava tuotantoa tasapainottava vaikutus tai sellaiset viljelijät, joiden osalta tuotannosta luopuminen olisi jonkin henkilökohtaisen syyn vuoksi erityisen perusteltua. Viimeksi mainitun säännöksen mukaan voitaisiin ottaa sosiaaliset näkökohdat huomioon ja edistää sellaisten viljelijöiden luopumista maataloudesta, joille tuotannon jatkaminen on henkilökohtaisista syistä vaikeata.

20 §. Viljelijän tulisi asua sopimustilalla tai sen läheisyydessä sopimusaikana. Tällä säännöksellä pyritään siihen, että sopimukset eivät heikentäisi maaseutukylien toimivuutta. Erityisesti syistä kuten esimerkiksi sairauden ja puutteellisten rakennusten tai viljelijän asumuksen pitkän etäisyyden vuoksi muista kylän asukkaista, maatalouspiirin maataloustoimisto voisi sallia viljelijän asumisen muualla. Tällainen poikkeus on tarkoitettu mahdolliseksi lähinnä maataloustuotannon vähentämissopimuksen tehneen viljelijän kohdalla.

21 §. Pykälässä säädettäisiin, että sopimus-

ta ei voida tehdä, jos tilaa on koskenut kolmen viimeksi kuluneen vuoden aikana pellonvaraus-sopimus. Sopimusta ei myöskään tehtäisi, jos maataloustuotanto on muutoin ollut hyvin vä-häistä tai sen laatuista, ettei sopimuksen teke-misellä olisi maataloustuotannon tasapainotta-misen kannalta riittävää vaikutusta. Viimeksi mainitun säännöksen perusteella esimerkiksi maataloustuotannon vähentämissopimus jätettäi-siin tekemättä sellaisessa tapauksessa, jossa aiemmissa pykälissä määrätty ehdot tulevat täy-tetyiksi, mutta tilan maidontuotanto, sikatalous ja siipikarjatalous on erittäin vähäistä.

22 §. Lakiehdotuksen mukaisia sopimuksia ei voisi tehdä viljelijä, jolla on voimassa maa-taloustuotannon ohjaamisesta annetun lain mu-kainen tuotannonmuutosopimus. Tällä tarkoi-tetaan sekä mainitun lain 4 §:n että 4 a §:n mukaan tehtyjä sopimuksia. Ehdotuksen mu-kaisia sopimuksia voitaisiin pääsääntöisesti tehdä vain yksi maatilaa kohti. Valtioneuvosto voisi kuitenkin erityisistä syistä päättää, että kesä-noimissopimus voidaan tehdä kotieläintuotan-non vähentämissopimuksen tehneen viljelijän kanssa.

23 §. Pykälän mukaan tuotannonmuutosso-pimuksen tehneen viljelijän ei katsottaisi lo-pettaneen maataloustuotantoaan, jos hän aloit-taa uudestaan tuotannon 2 vuoden kuluessa sopimuksen päättymisestä. Näin selvennettäisiin niitä tapauksia, joissa viljelijään ehkä muutoin jouduttaisiin soveltamaan nykyisin käytössä ole-via maataloustuotannon rajoittamislakeja.

24 §. Maa- ja metsätalousministeriön tulisi hankkia 6 §:n 1 momentissa, 12 §:ssä, 15 §:n 4 momentissa, 17 ja 18 §:ssä sekä 19 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitetuista asioista maatalouden markkinointineuvoston lausunto ennenkuin asiat esitellään valtioneuvostossa.

25 §. Pykälän 1 momentissa annetaan tuo-tannonmuutostilan omistajalle oikeus luopua tuotannonmuutosopimuksesta kesken sopimus-kauden.

Pykälän 2 momentin mukaan tuotannonmuu-tossopimus purkautuu, kun maatilan tai siihen kuuluvan pellon tai osan pellostä omistus- tai

hallintaoikeus siirtyy toiselle. Sopimus ei näin ollen purkautu esimerkiksi silloin, kun tilasta myydään pelkkiä metsätiluksia. Sopimus voi-daan niissä tapauksissa, joissa se edellä olevan mukaan purkautuisi, kuitenkin siirtää hakemuk-sesta uudelle omistajalle, jos muutos tilan omis-tussuhteissa tapahtuu omistajan tai hänen avio-puolisonsa kuoleman johdosta tai jos luovutus tapahtuu omistajan tai hänen aviopuolisonsa taikka näiden veljen tai sisaren jälkeläiselle tai aviopuolisolle taikka asianomaisen maatilan toi-selle osakkaalle. Mikäli vain osa maatilan pel-losta pakkolunastetaan tai luovutetaan maata-louden rakenteen parantamisen kannalta tarkoi-tuksenmukaisesti tai muuhun kuin maataloude-liseen tarkoitukseen käytettäväksi, voidaan sopi-musta pykälän 3 momentin mukaan jatkaa vä-hentyntä peltolaajaa vastaavana. Edellytyksenä sopimuksen jatkamiselle on kuitenkin, että maa-tilan peltola, siihen luettuna maataloustoimis-ton lupaan perustuen metsitetty peltola, ei ole jäänyt pienemmäksi kuin kaksi hehtaaria.

26 §. Pykälässä säädetään seurauksista, jotka aiheutuvat tuotannonmuutosopimuksen tekijän meneteltyä vilpillisesti sopimusta teh-dessään taikka sopimuksen tekijän tai maatilan myöhemmän omistajan jätettyä noudattamatta sopimuksen ehtoja. Sopimus voidaan mainitui-sa rikkomustapauksissa purkaa. Korvauksen-saaja voidaan, riippumatta siitä, puretaanko sopimus vai ei, velvoittaa maksamaan saamansa korvaus kokonaan tai osaksi takaisin siltä ajalta, johon rikkomus on kohdistunut.

27 §. Pykälän 2 momentissa on pellon käy-tön rajoittamisesta annetun lain 10 §:ää väs-taava säännös. Sen mukaan katsotaan tuotan-nonmuutosopimuksen alainen peltola normaalilla tavalla viljellyksi maatilan omistajan haettua työttömyyskorvausta.

28 ja 29 §. Lain täytäntöönpanosta, josta tarkemmat säännökset annettaisiin asetuksella huolehtisivat maatilahallitus, maataloustoimistot ja kuntien maatalouslautakunnat.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Edus-kunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

maataloustuotannon ohjaamisesta ja tasapainottamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Maataloustuotannon ohjaamiseksi ja tasapainottamiseksi voidaan viljelijöiden ja valtion kesken tehdä maataloustulolain (629/82) 16 §:ssä tarkoitettujen määrärahojen puitteissa vuosina 1983—1985 tuotannonmuutossopimuksia, jotka oikeuttavat viljelijän saamaan valtiolta korvausta tai palkkiota, kun tilan maataloustuotantoa muutetaan tässä laissa säädettyllä tavalla.

2 §

Tuotannonmuutossopimus voi olla:

1) maataloustuotannon vähentämissopimus, jonka perusteella maksetaan maataloustuotannon vähentämiskorvausta,

2) kotieläintuotannon vähentämissopimus, jonka perusteella maksetaan kotieläintuotannon vähentämiskorvausta,

3) pellon kesannoimisopimus, jonka perusteella maksetaan kesannoimispalkkiota, ja

4) tuotantosopimus tai muu tasapainottamissopimus, jonka perusteella maksetaan tuotantosopimuspalkkiota tai teurastuspalkkiota.

Tuotannonmuutossopimuksen tekee valtion puolesta jäljempänä 13 §:ssä mainittua sopimusta lukuunottamatta asianomaisen maatalouspiirin maataloustoimisto.

Maataloustuotannon vähentämissopimus

3 §

Edellytyksenä maataloustuotannon vähentämissopimuksen tekemiselle on, että viljelijä tai hänen aviopuolisonsa on täyttänyt 55 vuotta tai, jos ainakin toinen heistä saa maatalousyrittäjien eläkelain (467/69) nojalla työkyvyttömyyseläkettä, että jompikumpi heistä on täyttänyt 50 vuotta tai että viljelijä on 45 vuotta täyttänyt naispuolinen leski. Maataloustuotannon vähentämissopimus tehdään siten, että viljelijä, joka on harjoittanut maidon, sianlihan tai kananmunien tuotantoa, sitoutuu luopumaan viideksi vuodeksi kaikesta maataloustuotannosta. Viljelijällä on kuitenkin oikeus

1) pitää hevosia, nautakarjaa lihantuotantotarkoituksiin, lampaita, vuohia, kaneja ja muuta

siipikarjaa kuin kanoja, kuitenkin enintään 0,5 eläinyksikköä tilan täyttä peltotehtäviä kohti,

2) pitää turkiseläimiä ja mehiläisiä, turkiseläimiä kuitenkin enintään tilalla aikaisemmin harjoitetussa laajuudessa,

3) harjoittaa porotaloutta,

4) tuottaa taimitarhatuotteita,

5) tuottaa puutarha- ja kasvitärhatuotteita sekä juurikasveja ja perunaa oman perheen tarvetta varten,

6) käyttää maatilan tuotantorakennuksia maataloustuotantoon, sikäli kuin kysymyksessä on tilalla sallittu maataloustuotanto ja viljan-kuivaamoja muiden maatilojen tarpeisiin, sekä

7) harjoittaa valtioneuvoston päätöksellä sallituksi määrättyä muuta merkitykseltään vähistä maataloustuotantoa.

Tarkemmat määräykset siitä, miten eri eläinlajit muunnetaan eläinyksiköiksi, annetaan asetuksella.

4 §

Jos maataloustuotannon vähentämissopimuksen tehnyt viljelijä pitää 3 §:n 1 momentissa mainittuja eläimiä, saa hän viljellä heinää ja muuta korsirehua näiden eläinten ruokintaan käytettäväksi.

Sopimuksessa viljelijän on sitouduttava siihen, että kotieläimet joko myydään tai luovutetaan teuraiksi taikka käytetään muuten sellaiseen tarkoitukseen, joka ei lisää kyseisen tuotteen ylituotantoa.

Riistanhoitoyhdistys tai rekisteröity metsästyshdistys saa viljelijän suostumuksella käyttää tilan peltoa riistan ruokintaan tarkoitettuna riistapeltona ja korjata sadon riistan talvirehuksi. Pellon käyttämisestä riistapeltona ei viljelijällä ole oikeutta periä käyttäjältä korvausta.

Kotieläintuotannon vähentämissopimus

5 §

Kotieläintuotannon vähentämissopimus voidaan tehdä koskemaan maatilalla harjoitettavaa maidontuotantoa, sikataloutta ja siipikarjataloutta. Sopimus voidaan tehdä koskemaan joko

kaikkia tai yhtä taikka kahta mainituista tuotannonhaaroista.

Kotieläintuotannon vähentämissopimuksessa viljelijän on sitouduttava siihen, että kotieläimet joko myydään tai luovutetaan teuraiksi taikka käytetään muuten sellaiseen tarkoitukseen, joka ei lisää kyseisen tuotteen ylituotantoa.

Milloin sopimus koskee yksinomaan tilan maidontuotannon vähentämistä, on maidontuotantoa vähennettävä valtioneuvoston peruskau-
deksi määräämän ajanjakson aikana meijeriin toimitetun maidon määrästä vähintään yhdellä neljäsosalla, kuitenkin vähintään 10 000 litraa. Tällaisen sopimuksen tehneen viljelijän on sitouduttava myymään eläimet teuraiksi.

6 §

Kotieläintuotannon vähentämissopimuksen sopimuskauden pituudesta päättää valtioneuvosto. Sopimuskausi voi olla enintään viisi vuotta.

Viljelijän on sitouduttava sopimuksen voimassaoloaikana olemaan käyttämättä tai luovuttamatta sopimuksen perusteella vapautuneita tuotantorakennuksia tai niiden osaa sopimuksessa mainittuun maataloustuotantoon sekä olemaan laajentamatta maatilalla harjoitettavaa muuta 5 §:n 1 momentissa mainittua kotieläintuotantoa.

Sopimus pellon kesannoimisesta

7 §

Pellon kesannoimissopimus voidaan tehdä 1 päivänä huhtikuuta alkavan ja 31 päivänä maaliskuuta päättyvän kesannoimiskauden ajaksi.

8 §

Kesannoimissopimus tehdään koskemaan vähintään yhtä kolmatta osaa maatalan peltoalasta kuitenkin vähintään kahta hehtaaria.

9 §

Kesannoimissopimuksen alainen pelto on hoidettava siten, että rikkaruohottuminen estyy.

10 §

Erityisistä syistä valtioneuvostolla on oikeus sallia syysviljan tai nurmen kylväminen kesannoimissopimuksen alaiselle pellolle.

Tuotantosopimus ja muu tasapainottamissopimus

11 §

Tuotantosopimuksia voidaan tehdä sellaisesta maataloustuotannosta, jonka edistäminen on maataloustuotannon tasapainottamisen kannalta erityisen perusteltua.

12 §

Tuotantosopimus tehdään enintään viideksi vuodeksi kerrallaan. Valtioneuvosto päättää sopimuskauden pituudesta. Sopimusta voidaan kuitenkin valtioneuvoston päätöksellä tuotantopoliittisista syistä jatkaa.

13 §

Sen estämättä, mitä 1 §:ssä on säädetty voi maatilahallitus valtioneuvoston päätöksen mukaisesti tehdä tasapainottamissopimuksia muidenkin kuin viljelijöiden kanssa.

Korvausten ja palkkioiden määrääminen

14 §

Maataloustuotannon tai kotieläintuotannon vähentämissopimuksen tekävän viljelijän 15 §:n 1 momentissa tarkoitettujen vuotuisten maataloudesta saatujen tulojen määrän on oltava vähintään valtioneuvoston vahvistaman määrän suuruinen.

15 §

Maataloustuotannon vähentämissopimuksen tehneille viljelijöille maksetaan peruskorvaus sekä korvaus, jonka suuruus määräytyy tilan maataloudesta kahden viimeksi toimitetun verotuksen mukaan vuotta kohti keskimäärin saadun tulon perusteella.

Kotieläintuotannon vähentämissopimuksessa maksettavan korvauksen suuruus määräytyy tilalta kahden viimeksi toimitetun verotuksen mukaan vuotta kohti keskimäärin kyseisestä tuotannosta saadun tulon perusteella. Jos kotieläintuotannon vähentämissopimus koskee yksinomaan maidontuotannon vähentämistä, korvauksen suuruus määrätään vähennettyä maitolitraa kohti. Jos sopimus koskee yksinomaan sika- tai siipikarjataloutta, valtioneuvosto voi määrätä korvauksen suuruuden myös vähennettyä eläinyksikköä kohden.

Mikäli viljelijän eläinmäärä sopimusta haettaessa on alentunut siinä määrin, että se ei ilmeisesti edellyttäisi 1 ja 2 momentissa tarkoitettulla tavalla määrättävää vuotuista tuloa, on

tulon määrää alennettava supistunutta kotieläin-tuotantoa vastaavaksi.

Peruskorvauksen enimmäismäärän vuotta kohti sekä korvausprosentit, joiden mukaan 1 momentissa tarkoitettulla tavalla määräytyvästä vuotuisesta tulosta maksetaan korvausta samoin kuin 2 momentissa tarkoitettua korvauksen suuruuden vähennettyä maitolitraa kohti vahvistaa valtioneuvosto.

Siitä, mitä luetaan 1 ja 2 momentissa tarkoitetuksi tuloksi, säädetään asetuksella.

16 §

Kesannoimispalkkion suuruuden hehtaaria kohti vahvistaa valtioneuvosto alueittain siten porrastettuna, että palkkio on korkein niillä alueilla, joilla pellon tuottokyky on suurin.

Jos kesannoimissopimuksen tekijänä on oikeushenkilö, alennetaan palkkiota 20 prosenttia.

17 §

Tuotantosopimuksen tekemisen edellytyksistä sekä tuotantosopimuspalkkion suuruudesta ja maksamisesta päättää valtioneuvosto.

18 §

Valtioneuvosto päättää vuosittain aikaisemmin tehtyjen sopimusten perusteella maksettavien korvausten korottamisesta.

Yhteisiä määräyksiä

19 §

Valtioneuvoston tulee vuosittain päättää, huomioon ottaen käytettävissä olevat varat, maatalouden ylituotannon markkinoinnissa vallitseva tilanne ja muut asiaan vaikuttavat seikat, mitä tämän lain mukaisia sopimuksia voidaan tehdä. Valtioneuvosto voi myös päättää, mitä tuotannonhaaroja koskevia kotieläintuotannon vähentämissopimuksia voidaan tehdä.

Valtioneuvosto voi päättää, että maataloustuotannon vähentämissopimuksia tai kotieläintuotannon vähentämissopimuksia ei saada lainkaan tehdä määrätyssä osassa maata. Se voi myös päättää, että sopimuksia saadaan tehdä määrätyssä osassa maata tai koko maassa vain erityisin edellytyksin.

Jos tämän lain mukaisten tuotannon vähentämissopimusten tai kesannoimissopimusten tekemistä joudutaan tämän pykälän nojalla rajoittamaan, on sopimuksia tehtäessä etusija annettava viljelijälle, jonka omistaman

peltoalan tai eläinmäärän jättämisestä pois tuotannosta on pidettävä tuotannon tasapainottamisen kannalta erityisen perusteltuna tai jonka kanssa sopimuksen tekeminen iän, heikentyneen työkyvyn tai muun henkilökoh-taisen syyn vuoksi on katsottava erityisen perustelluksi.

20 §

Viljelijän tulee asua sopimustilalla tai sen läheisyydessä koko sen ajan, jota sopimus koskee. Erityisistä syistä voi maatalouspiirin maataloustoimisto sallia viljelijän asumisen muualla.

21 §

Edellä 2 §:n 1 momentin 1, 2 ja 3 kohdissa tarkoitettuja sopimuksia ei saa tehdä, jos kolmen viime vuoden aikana välittömästi ennen sopimuksen tekemistä tilaa on koskenut pellon käytön rajoittamisesta annetun lain (216/69) mukainen pellonvaraus sopimus tai jos tilalla harjoitettu maataloustuotanto muuten on ollut niin vähäistä tai sen laatuista, ettei sopimuksen tekemisellä olisi maataloustuotannon tasapainottamisen kannalta riittävää vaikutusta.

22 §

Tämän lain mukaisia sopimuksia voidaan tehdä vain yksi maatilaa kohden. Sopimusta ei voi tehdä viljelijä, jolla on voimassa maataloustuotannon ohjaamisesta annetun lain (446/77) mukainen tuotannonmuutossopimus. Valtioneuvosto voi kuitenkin tuotantotilanteen niin vaatiessa tai muusta erityisestä syystä päättää, että kesannoimissopimus voidaan tehdä kotieläintuotannon vähentämissopimuksen tehneen viljelijän kanssa.

23 §

Edellä 2 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohdissa tarkoitettua sopimuksen tehneen viljelijän ei katsota lopettaneen sopimuksessa tarkoitettua maataloustuotantoa, mikäli hän aloittaa maataloustuotannon uudestaan kahden vuoden kuluessa sopimuksen päättymisestä.

24 §

Edellä 6 §:n 1 momentissa, 12 §:ssä, 15 §:n 4 momentissa, 17 ja 18 §:ssä sekä 19 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitetuissa asioissa, on maa- ja metsätalousministeriön ennenkuin asiat esitellään valtioneuvostossa, pyydettävä niistä maatalouden markkinointineuvoston lausunto.

25 §

Vähintään kahden vuoden tuotannonmuutos-sopimuksen tehneellä viljelijällä on oikeus luopua tuotannonmuutossopimuksesta ennen sopimuskauden loppua maatalouspiirin maataloustoimistolle ilmoittamansa kuukauden 1 päivästä lukien.

Tuotannonmuutossopimus purkautuu, kun maatilán tai siihen kuuluvan pellon tai osan pellosta omistus- tai hallintaoikeus siirtyy toiselle. Jos kuitenkin muutos maatilán omistussuhteissa tapahtuu omistajan tai hänen aviopuolisonsa kuoleman johdosta tai jos luovutus tapahtuu omistajan tai hänen aviopuolisonsa taikka näiden veljen tai sisaren jälkeläiselle tai aviopuoliselle taikka maatilán toiselle osakkaalle, voidaan tuotannonmuutossopimus hake- muksesta siirtää uudelle omistajalle.

Mikäli vain osa maatilán pellosta pakkolunastetaan tai osa pellosta luovutetaan maatalouden rakenteen parantamisen kannalta tarkoituk- senmukaisesti taikka muuhun kuin maatalou- delliseen tarkoitukseen käytettäväksi, voidaan, poiketen siitä, mitä 2 momentissa on säädetty, sopimusta jatkaa vähentynyttä peltoalaa vastaa- vana. Edellytyksenä sopimuksen jatkamiselle kuitenkin on, että maatilán peltoala ei ole jää- nyt pienemmäksi kuin kaksi hehtaaria.

26 §

Jos sopimuksen tekijä on salannut tuotan- nonmuutossopimuksen tekemiseen olennaisesti vaikuttavia seikkoja tai antanut niistä olennai-

sessä kohdassa erheellisen tiedon tai jos hän tai maatilán myöhempi omistaja ei noudata sopi- muksen ehtoja, voidaan sopimus purkaa ja kor- vauksensaaja velvoittaa maksamaan siltä ajalta, johon rikkomus on kohdistunut, saamansa kor- vaus kokonaan tai osaksi takaisin valtiolle. Mil- loin sopimusta ei rikkomuksesta huolimatta pureta, voidaan korvauksen saaja kuitenkin vel- voittaa maksamaan edellä tarkoitettulta ajalta saamansa korvaus kokonaan tai osaksi takaisin. Takaisin periminen saadaan toimittaa siinä jär- jestyksessä kuin verojen ulosotosta on säädetty.

27 §

Tuotannonmuutossopimuksen tehneen viljeli- jän haettua työttömyyskorvausta sopimuksen- alainen pelto katsotaan normaalilla tavalla vil- jellyksi.

28 §

Maatilahallituksen ja maatalouspiirien maata- loustoimistojen sekä kuntien maatalouslauta- kuntien asiana on huolehtia tämän lain täytän- töönpanosta.

29 §

Tarkemmat säännökset tämän lain täytän- töönpanosta annetaan tarvittaessa asetuksella.

30 §

Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 1983.

Helsingissä 5 päivänä marraskuuta 1982

Tasavallan Presidentti

MAUNO KOIVISTO

Maa- ja metsätalousministeri *Taisto Tähkämaa*

